

Formacja

Z prac Archidiecezjalnego Synodu Krakowskiego 1972 – 1979.

W maju 1972 roku Ks. kardynał Karol Wojtyła otworzył Synod Archidiecezji Krakowskiej, który pracował w latach 1972 – 1979. W trakcie trwania Synodu powołane komisje wypracowały kilkanaście dokumentów w tym: dokumenty o Apostolstwie Miłości i Duszpasterstwie Chorych.

W dokumentach tych zostało zapisane:

Chrześcijanin powołany jest do miłości, której owocem jest miłosierdzie, ma odzwierciedlać w swoim postępowaniu postawę samego Boga w stosunku do ludzi – „Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny” (Łk. 6, 36).

Świadectwo miłości jest autentycznie chrześcijańskie jeżeli zawiera

- •szacunek i uznanie wartości każdej osoby ludzkiej („strzeżcie się, żebyście nie gardzili żadnym z tych małych” /Mt 18, 10/),

- •współczucie polegające na uznaniu za swoje cudzych przeżyć i potrzeb („weselcie się z tymi, którzy się wesela, płaczcie z tymi, którzy płaczą” /Rz 12, 15/),

- •gotowość do spieszenia ze skuteczną pomocą wszystkim tym, którzy są w potrzebie, służenia całą swoją osobą („nie miłujemy słowem i językiem, ale czynem i prawdą” /1 J 3, 18/).

Wspólnota Ludu Bożego jest zjednoczona wzajemną współodpowiedzialnością i wzajemnymi posługami. Nie ma więc we wspólnocie wierzących w Chrystusa takich ludzi, którzy by nie potrzebowali pomocy innych, ani takich, którzy by nie mogli i nie powinni pomagać innym.

Kościół pragnie zaprosić wszystkich ludzi dobrej woli do współpracy w pełnieniu posługi miłosierdzia i zachęca do udziału w różnych dziełach tego typu.

Jednym z owoców Synodu winno być opracowanie dziejów pracy charytatywnej Kościoła Krakowskiego oraz upowszechnienie ich znajomości. Pamiętając o wielkich patronach tej pracy – bł. Królowej Jadwidze, św. Janie Kantym, ks. Piotrze Skardze i bł. Bracie Albercie Chmielowskim – skupiamy uwagę na niedawnej przeszłości, która mocno rzutuje na aktualny stan pracy charytatywnej w Archidiecezji. Pierwsza połowa XX wieku stanowi odrębny rozdział w pracy charytatywnej Archidiecezji Krakowskiej ze względu na wielkie zasługi księcia arcybiskupa metropolity Adama Stefana Sapiehy coraz szybciej rosłą potrzebę społeczeństwa w zakresie opieki i pomocy społecznej. Wzrost potrzeb został spowodowany nie tylko nasilającym się procesem urbanizacji, ale także m.in. przedłużeniem - dzięki osiągnięciom medycyny - wieku życia ludzkiego i związanym z tym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Szczególnie dramatycznie przedstawia się ta sprawa w samym Krakowie.

Rozwój cywilizacji i ścieranie się poglądów i ideologii spowodowały: wzrost chorób zawodowych, wzrost inwalidztwa, wzrost alkoholizmu, rozbicie rodzin, zwiększenie szybkości życia, wzrost schorzeń nerwicowych i psychicznych, zagubienie życiowe wielu ludzi wzrost obojętności i przesadny indywidualizm, niedostrzeganie praw i potrzeb innych, zmniejszenie spontaniczności zdolności niesienia pomocy bliźnim.

Synod zachęcał do:

- •organizowania w parafiach kursów pielęgnacji chorych i angażowanie kwalifikowanych pielęgniarek do pielęgniarstwa domowego,

- do posługi miłosierdzia i ochotniczej pracy
- formacji parafialnych pomocników charytatywnych
- włączenia młodego pokolenia w parafialne dzieła miłosierdzia,
- pomocy ludziom starszym i samotnym
- pomocy ludziom chorym, kalekim, inwalidom - troska o nich zrodziła pielęgniarstwo parafialne.

Zadania duszpasterstwa chorych:

- 1.Roztoczenie opieki medycznej, materialnej i duchowej nad wszystkimi chorymi bez względu na przekonania religijne i światopogląd.
- 2.Zorganizowanie zespołu charytatywnego złożonego z zakonnic i osób świeckich.
- 3.Poznanie wszystkich chorych, starszych i kalek w parafii.
- 4.Nawiązanie współpracy z wszystkimi którzy mogą pomóc.
- 5.Współdziałanie z organizacjami społecznymi.
- 6.Troska o formacje religijną.
- 7.W każdej parafii powinna być parafialna opiekunka chorych. kierująca tą dziedziną w parafii w porozumieniu z ks. proboszczem i we współpracy z zespołem charytatywnym czy innymi osobami. Spotkania wspólne powinny odbywać się raz w miesiącu, dyżury opiekunki odbywają się w wyznaczonej porze podanej parafianom do wiadomości.
- 8.W każdej parafii winna znajdować się biblioteka prowadząca książki i fachowe publikacje z pielęgnacji chorych.
- 9.W parafiach winny istnieć domy, w których można by umieścić chorych znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej.

Ks. Eugeniusz Dutkiewicz SAC - życiorys

11 września 2002 roku zmarł Ks. Eugeniusz Dutkiewicz - twórca Hospicjum Pallotinum (1983 r.) i Ogólnopolskiego Forum Ruchu Hospicyjnego (1991 r.), pierwszy prezes Forum (1991 – 1993 r.) i jego członek honorowy, w ostatniej kadencji od 2000 roku do chwili przedwczesnej śmierci wiceprezes. Założyciel wielu polskich hospicjów. W latach 1987 – 2002 duszpasterz ds. Hospicjum powołany przez Konferencję Episkopatu Polski. W latach 1993 - 1997 wiceprezes Krajowej Rady ds. Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej, powołanej przez Ministra Zdrowia, a w kadencji 1997 – 2000 członek Rady. Wydawca w latach 1988 – 1990 pisma HOSPICJUM, a od 1991 – 1994 pisma Ogólnopolskiego Forum Ruchu Hospicyjnego „Gościna Serca”. Od 1999 do chwili przedwczesnej śmierci - członek Zespołu ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia

Ks. Eugeniusz Dutkiewicz urodził się 16 lipca 1947 r. w Sianowie koło Koszalina. Ukończył Liceum Ogólnokształcące im. B.Dubois w Koszalinie. W roku 1965 wstąpił do Nowicjatu Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. Święcenia otrzymał w 1972 roku. Studia teologiczne ukończył na KUL w Lublinie, uzyskując tytuł magistra teologii. Całe swoje życie spędził w Gdańsku, gdzie pracował jako kapelan w Akademii Medycznej. Organizował spotkania duszpasterstwa służby zdrowia. W okresie Solidarności podjął działalność opozycyjną pod pseudonim „Chudy”, którą kontynuował w okresie stanu wojennego, pomagając internowanym i ich rodzinom. Podjął również inicjatywę utworzenia w domu Księży Pallotynów przy ul. M.Curie Skłodowskiej Curie studia telewizji niezależnej, w której prace był bardzo zaangażowany. Był proboszczem nowoutworzonej parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Gdańsku – Wrzeszczu i uczestniczył aktywnie w budowie nowego parafialnego kościoła.

W latach 1981 – 1982 r. Ks. Eugeniusz Dutkiewicz wraz z Prof. Joanną Muszkowską- Penson rozpoczęli starania dotyczące stworzenia zespołu opiekującego się chorymi, wypisywanymi w beznadziejnych stanach do domu. Podczas dyskusji na temat powstania Hospicjum w Gdańsku podkreślano szczególnie zasadę zespołowości tej opieki. Założyciele uznali, że zespół powinien opiekować się chorym nie w schronisku hospicjum, nie na oddziale szpitalnym – lecz w domu chorego. Zasady opiekowania się chorym zawierały się w sformułowaniu: „Assistentia Palliativa et Pastoralis” - połączenie opieki medycznej (lecniczo-pielęgniacyjnej) z towarzyszeniem duchowym.

Ks. E. Dutkiewicz mówił „Opieka hospicyjna jest nie tylko leczeniem objawów choroby nowotworowej, ale przede wszystkim towarzyszeniem choremu i jego rodzinie na drodze cierpienia, którą wspólnie przechodzą. Istotą opieki hospicyjnej stanowi praca zespołu, który składa się z lekarzy, pielęgniarek, duchownych i osób zawodów pozamedycznych. Przebiega ona w trzech płaszczyznach:

- pracy zespołu z chorym
- współpracy z rodziną chorego
- ścisłej współpracy w zespole hospicyjnym

W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia Ks. Eugeniusz Dutkiewicz był zapraszany na spotkania z osobami zainteresowanymi opieką hospicyjną, którzy działali w różnych zespołach parafialnych na terenie całego kraju. Dzięki wygłaszanym konferencjom tworzyły się przy parafiach zespoły hospicyjne, służące bezinteresownie chorym, będącym w ostatnim okresie życia.

W 1989 roku istniało w Polsce już 15 zespołów hospicyjnych, a w 1994 było ich 49. Z Jego inicjatywy, we współpracy z Ks. Władysławem Dudą odbyły się w latach 1988, 1989 i 1991 trzy spotkania w Wesołej k/Warszawy, na których ludzie hospicjum mogli wysłuchać wykładów oraz wymieniać doświadczenia z realizacji opieki hospicyjnej. Dzięki staraniom Ks. Eugeniusza zostało powołane w dniu 28 maja 1991 roku w Warszawie stowarzyszenie Ogólnopolskie Forum Ruchu Hospicyjnego.

Jako przewodniczący OFRH Ks. Eugeniusz w 1992 i 1993 roku zorganizował wraz z Zespołem Hospicjum Pallotinum dwa zjazdy ruchu hospicyjnego w Gdańsku. Wygłaszał szereg konferencji na organizowanych przez Hospicja dniach skupienia i rekolekcjach, troszcząc się o kondycje służby hospicyjnej. Dbał również o kapelanów hospicyjnych, dla których organizował dni skupienia. Pierwsze z nich odbyły się w Hospicjum Cordis w Mysłowicach.

W latach 1993 – 2002 roku był członkiem Krajowej Rady Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej przy Ministrze Zdrowia. Brał czynny udział w pracach nad opracowaniem dokumentu „Programu rozwoju opieki paliatywnej i hospicyjnej w Polsce”.

Wydawał periodyki hospicyjne: HOSPITIUM Assistentia Palliativa et Pastoralis (ukazały się cztery numery) oraz Gościna Serca (ukazało się 6 numerów). Jego wystąpienia na różnych konferencjach zostały zebrane w 2004 roku w materiałach zatytułowanych „Przed odejściem”. Fundacja Hospicyjna w 2007 roku wydała publikację „Książka Eugeniusz Dutkiewicz SAC – Ojciec ruchu hospicyjnego w Polsce”.

W ostatnich latach swojego życia zajął się urzeczywistnieniem swojego marzenia – budową Hospicjum Pallotinum w Gdańsku, którego otwarcia niestety nie dożył. Zmarł nagle 11 września 2002 roku.

W przedstawieniu sylwetki Ks. Eugeniusza Dutkiewicza SAC wykorzystano między innymi informacje zawarte w „W stronę człowieka umierającego” – praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Drażkiewicza, wyd. Uniwersytet Warszawski, Instytut Socjologii, Warszawa 1989, Zuzanna Paślawska „Idea hospicyjna i główne zasady opiekowania się chorym w okresie terminalnym”, Hospitium Assistentia Palliativa et Pastoralis nr 2, Gdańsk 1990, „Książka Eugeniusz Dutkiewicz SAC – Ojciec ruchu hospicyjnego w Polsce wyd. Fundacja Hospicyjna, Gdańsk 2007.

11 października 2012 r. w 50 rocznicę rozpoczęcia Soboru Watykańskiego II, Papież Benedykt XVI otworzy Rok Wiary, ogłoszony w Liście Apostolskim Porta fidei.

Wezwanie Ojca Świętego

Ojciec Święty Benedykt XVI w liście apostołskim *Porta fidei* pisze: „Niech słowa apostoła Piotra rzucą ostatnie spojrzenie na światło wiary: „Dlatego radujcie się, choć teraz musicie doznać trochę smutku z powodu różnorodnych doświadczeń. Przez to wartość waszej wiary okaże się o wiele cenniejsza od zniszczalnego złota, które przecież próbuje się w ogniu, na sławę, chwałę i cześć przy objawieniu Jezusa Chrystusa. Wy, choć nie widzieliście, miłujecie Go; wy w Niego teraz, choć nie widzicie, przecież wierzycie, a ucieszycie się radością niewymowną i pełną chwały wtedy, gdy osiągniecie cel waszej wiary – zbawienie dusz” (1 P 1,6-9). Życie chrześcijan zna doświadczenie radości oraz cierpienia. Jak wielu świętych doświadczało samotności! Jak wielu wiernych, także w naszych czasach, doświadcza milczenia Boga, podczas gdy chciałoby usłyszeć Jego pocieszający głos! Doświadczenia życia, pozwalając na zrozumienie tajemnicy Krzyża i uczestniczenie w cierpieniach Chrystusa (por. Kol 1, 24), są wstępem do radości i nadziei, którym przewodzi wiara: „Ileż razy niedomagam, tyleż razy jestem mocny” (2 Kor 12, 10). Wierzymy z całą pewnością, że Pan Jezus pokonał zło i śmierć. Powierzamy się Jemu z tą pewną ufnością: On obecny wśród nas, zwycięża moc Złego (por. Łk 11, 20) a Kościół, widzialna wspólnota Jego miłosierdzia trwa w Nim jako znak ostatecznego pojednania z Ojcem” (nr 15).

Poniżej kilka wydarzeń z programu watykańskiego 2012 r.

- 6 października, Asyż - Dziedziniec Pogan w mieście św. Franciszka: dialog między wierzącymi i niewierzącymi na temat wiary.
- 7-28 października, Watykan - XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów na temat „Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej”.
- 11 października, Watykan - Na placu św. Piotra, o 10.00, Benedykt XVI przewodniczy uroczystemu otwarciu Roku Wiary z udziałem uczestników Synodu i przewodniczących konferencji episkopatu. Włoska Akcja Katolicka organizuje, od 18.30 do 21.30, pochód z pochodniami spod Zamku Świętego Anioła na plac św. Piotra dla upamiętnienia 50. rocznicy otwarcia Soboru Watykańskiego II.
- 15-17 listopada, Watykan - XXVII konferencja międzynarodowa Papieskiej Rady ds. Służby Zdrowia na temat „Szpital miejscem ewangelizacji: misja ludzka i duchowa”.

2013 r.

- 16 czerwca - Dzień „Evangelium vitae” w obecności Papieża. Dzień będzie poświęcony świadectwu Ewangelii życia, obronie godności osoby od pierwszej aż do ostatniej naturalnej chwili życia.
- 13 października, Watykan - Obchody Dnia Maryjnego w obecności Benedykta XVI i wszystkich stowarzyszeń maryjnych.
- 24 listopada, Watykan - Papież przewodniczy uroczystości zamykającej Rok Wiary.

Współpraca z chorymi w przeżywaniu Roku Wiary

Czas cierpienia, samotności, porażki lub innych trudnych doświadczeń jest równocześnie czasem próby wiary. Wiele osób przechodzi przez tę próbę zwycięsko i ich wiara jest jak złoto oczyszczone w ogniu cierpienia. Inni zaś nie wytrzymują tej próby i w bolesnych doświadczeniach oddalają się od Boga. Często dzieje się tak dlatego, że wspólnota nie okazała im dość zainteresowania i miłości. Odnowa i pogłębienie wiary zawsze owocuje większą gorliwością w służbie potrzebującym.

Chorzy, którzy nie mogą pracować, a niekiedy nawet wstawać z łóżka, bardzo często mają odczucie, że są niepotrzebni lub nawet że są ciężarem dla innych. Do bólu spowodowanego przez samą chorobę dochodzi duchowe cierpienie sprawione przez odczucie słabości i bezradności.

Dla człowieka wierzącego z tymi przeżyciami łączą się inne. Pochodzą one ze słuchania słowa Bożego, które zrodziło w ich sercu wiarę. Mówi ona, że Chrystus zbawił świat przez wszystkie swoje działania, ale przede wszystkim przez swoją mękę. Najwięcej ofiarował ludziom wtedy, gdy Jego ręce i nogi były przybite do krzyża. Nie dokonywał wtedy żadnych uzdrowień, nie rozmnażał cudownie chleba, nie uciszał burzy na morzu, a przecież właśnie wtedy dawał ludziom największe dary. Objawiły się one w Jego zmartwychwstaniu, jako zwycięstwo nad grzechem, śmiercią i szatanem oraz obdarzenie człowieka udziałem w życiu samego Boga.

Bez udziału chorych nie da się dobrze przeżyć Roku Wiary

Ludzie chorzy potrzebują pomocy w ich ograniczeniach zewnętrznych, a równocześnie ofiarowują jeszcze większą pomoc innym przez aktywność wewnętrzną. Decyduje o tym wiara, która otwiera przed

człowiekiem świat Bożej miłości i Bożej wszechmocy.

Nie da się w parafii dobrze przeżyć Roku Wiary, ani żadnego innego wydarzenia, bez zaangażowania w to dzieło ludzi chorych. Potęga ducha, jaka płynie z ich cierpienia, zjednoczonego z cierpieniem Chrystusa, jest nie do zastąpienia żadną inną siłą, a tym bardziej samą zewnętrzną organizacją różnych, nawet najpiękniejszych inicjatyw.

Parafia powinna więc znaleźć sposób dotarcia do chorych w dniu otwarcia Roku Wiary, aby zarówno chorzy jak i cała wspólnota parafialna, mieli świadomość, że dobre przeżycie tego Roku jest ich wspólną troską. Odpowiedzialni we wspólnocie za ludzi chorych mogą zanieść im kapłańskie błogosławieństwo i obrazek, który jest znakiem wspólnej troski o rozwój wiary. Można żywić nadzieję, że właśnie do chorych zwróci się wiele osób o modlitwę w swojej intencji. Im zaś ofiarują swoją modlitwę i swoją życzliwą obecność.

Sami chorzy zaproszeni są do podjęcia tych samych tematów, pomagających rozwijać swoją wiarę, które rozważają inni członkowie wspólnoty. Tym chorym, którzy nie mogą czytać, można zaproponować, że ktoś inny odczyta im wybrane fragmenty z pierwszej części Katechizmu Kościoła Katolickiego. Po odczytaniu mogą na ten temat porozmawiać.

Źródło: Informacja ze strony internetowej Archidiecezji Krakowskiej i strony internetowej Katolickiej Agencji Informacyjnej.